

GAUSONBASOA

Beti eukineben jakingura zergaitik Erriotzen, Arriarteko bazerri alde baso aundi-aundiak eukan "GAUSONBASO" izena, ta an jakineben bertako artean: "...baso aretan dagosela masusta aundienak ta gozuenak; zukalderako egur guraña, ta danetarako; kerizak iñun baño obeak; zagar gozuenak; sorgiñ-pikoak ta basomatzak iñunbelakoak; madari amestakoak; erbiak, mendi basoku, baso auntzak ugari, daneko lora politak; an dana da ikuzigarrea; zugatz aundienak ta onenetakoak arotzentzat ta etxeak egiteko; landarak, geratuteko begira betiko euren politasunari; baita danetako usain gozokoak. An ikustenda bat, beste ludi eder baten...". Areiri entsunebenetik, GAUSONBASO-a zan, edo da, "ATSEDEN TOKIA".

Bai, bañe, geroago, izketan orren ondoren, Arriarteko langille bategaz, onek ezan eustan, dan ori egia zala, bañe ango dana jakiteko ona zala eukitea gogoan, an, ez euela danori bakarrik. Egia da an ikusten dala bat, beste ludi baten lez... bañe, baita be BASO-an eusela: subiak malubi ostean, maresmak, ezpata eluliak, arantzak, ta batsuetan ikaragarri ustegabeak". Entzun neutsanean a, itaun neustan: "¿Zelan da ori?, "ikaragarri ustengabeak?". Ta langille arek ezan eustan: "Bai, ez beti, baña batzuetan "ikaragarri uste-gabeak". Bigarrez entzun neutsanian ori, itauneutzan: ¿Zelan da ori? Ta Arriarteko langille on arek ezan neustan, egun txar baten ikusi ta ezagutu ebena beren begiak iñ an, GAUSONBASO-an, onelan:

-Bein, egitengeben lez zarri Arriarteko-lagun batzuk, baskalduta gero, eguardian, joangitza GAUSONBASO-ra, egoteko an zugatzetan, goian, arnastuteko egurats garbea ta gozua. Orrelan gausenian, an goian, jazarrita, aztu ezin lezken egun aretan: lenengo, nabarutu geben, ixildu ziala txoriak, urtzintzak eusela igesik, labatxorriak ixilduziela, ta gero, entzun geben urriñean-lez garraziak, ¡baña zelako garraziak...! Orretan entzun geben bildugarri ainbat aundiago zarat, jauzikobazeleske baso gustea mendi-bera. Orretan, langille batek ezan eben: "¡Igo eigan danok, zugatz gain gañera!", ta danok ori egin geben, bildurtuta.

Ortzen, an, an goitik ikusi geben, etorrela zarata ikarartean, basaurdi aundi bat, baña aundi-aundienetako, ariñ baño ariñago, amar zaldi baño zarata aundiagoaz. Baña oribe ez zan dana, entzuten gebelako ondiok zarata aundiagoak; ta agertu zean: iru basa-txakur aundienetakoak, aboaz zabalik, erakusten euren agiñ zorrotzak ta susko begiak ondo ereita, basurdi atzean. Baña ori be ez zan dana, agertu zalako, beinbe ez gebena ikuzi: jauzkada

luzetan, begiaktaitik, urteten lez tximistak: katamotz luze ta aundi bat, jaraituten basaurdieari ta katagorriari...!

-Ta zuek. ¿an goi-goian zugatzetan ikusten danori? - itauneutzan.

-Bai, bai, gu geuzen an goi-goian larrituta, arnazgabe, ikusi barik ezin lezkena ziñistu: batek baño geiagok prakakiñ bustita...

- Ta, gero? - itaunen.

- Dana ixilduzanean jetsigean zugatzteitik, ta algeben ixillik, atzera begiratugabe, urten geben, makurtuta, GAUSONBASO-tik, txikituta, itzketako gogo-gabe, ziñistu ezi lezkenaz, arnazeaz erdi ebaita ta biotzaz dardaraka. Ondiok, orain, ulertu tendotengan, entzun ta ikusigebenak, bildurtuten naiz. Amesetan, bein, oietik jaiki nitzan...!

- Ez da izango orregaitik, baso aundi onen beste aldeko bazerrikoak, Olazarretakoak, euren aldeko baso orri ipiñi eutzalea TXERRENEASOA? itauneutzan Arriarteko langille areri. Ta onek erantzun eustan: "Izan lezke, izan lezke", ta jarraitu eben ezaten: "Bein baten, izango dea bi urte, gutxi gora-bera, agertu zala, GAUSONBASO-an, apaiz gaste bat, etorresela Olazarreta baserri aldetik, andikoak ezaten ebela euren baso zatiari TXERREN-BASO. ulertuten dot ezan ebela apaiz arek: "... Ni zuen anaia naiz, danok anaia gara". Baita be, danon artean jazo lezkegula, baso erdian, etxe bat, Goikoen izenean. Ta gero kenduzala kapelia ta emun eutzala gurearteko bateri, onek emun eutzan beste bateri, ta orrelan esku batetik beste eskura, atzenian, eldu zan kapelia apaiz gastien eskuetara. Orduan, apaiza ipiñi zan belaubiko, jazo eben besoak ta emun euskun eskerrak, baita be Goikoari. Ta gero etorri zan lez joanzan. Bai, ori ulertuten dot... Geroago, ikuzigebenaz GAUSONBASO-an, oldoztu geben zer izan gozan apaiz gaste ondo-ren. Baña jakinegun, bizizala Sapibai errian...

-Amaituteko izketa au gureartean- itaunduneustan: ¿Zuk ustendozu basoaundi oneri, bi izenak: Arriarteko baserri aldean, Ia Olazarreta baserri beste aldetik, bi izen orreik: "GAUSONBASOA", ta "TERRENBASOA", ondo dagozela ipiñita?

Izan lezke, izan lezke, bi izen orreik ondo dagozela ipiñita, baso aundi onen bi zatientzat erantzuneustan, Arriarteko asko-ikasi-langilleak.

ONTZATEGITXU
Lima. Perú

-Ipuin au dago idaztita, BIZKAI'ko antxiñako euzkorean.

BIZKAITARRAI BIZKAIERAZ